

Co nového v Čechách.

(Dopis od přítele našeho čtenáře v Praze.)

(Sněm. — Přítav Holešovičky. — Nová, velká Praha. — Pražská rada. — Nový poslanec za Prahu. — Drobnosti.)

Co nového? Nic a mnoho.

Nic proto, že vše, co v ohledu politickém se stalo, jest vlastně jen splnění toho, co Pokrok Západu již dávno dle svých, zajisté nejlepších informací, předpovídal. — a mnoho, protože události, byť takových, hojně se oběho. Víme!

Sněm království českého zasedá dnes právě celý měsíc. Ale sčkoliv nad obyčej dlouho trvá, měl za celý měsíc všeho všudy ona, či dvě tři schůze a to schůze nevalně důležité. Činnost sněmu českého království, jakož i jeho působnost jest čtenářům Pok. Záp. z dřívějších kapitol dobře známa. Sněm jest vládně nepohodlný. Tato v něm stráž vliv, který má na říšské radě, proto oskává jeho působnost, omezuje ji jen na nejdůležitější potřeby země, na své předlohy a na rozpočet. Také i letošní zasedání sněmu království našeho vyplňují naskrze potřeby země, které nedaly se již odložit, rozpočet a vládní předlohy. Z potřeb země naléhavých jedná se o zlepšení pozemků, o regulaci řek a potoků, o přítav Holešovičky, který mimochodem řečeno, zdárně pokračuje, tak že snad během pěti let bude dokončen. Přítavem tím získá se mnoho. Obchod po řece Vltavě stoupne. Jednak vodní cesta jest lacinější než dráhy, jinak jest přítavnější, neboť zasáhá i tam, kam drahám pro terrain jest cesta zamezena. Holešovice přítavem získají. Dnes jsou nejméně výstavbou čtvrtí (VII.) Prahy. Po zbudování přítavu ale Holešovice vzrostou mohutně. Vyplní celou pláň dosavadní od Prahy až k Libni a spojí tím Prahu, Karlín, Libeň a jiné okolní obce v mohutný, velký, obchodní i průmyslový celek. Komunikace spojené to dokonale upevní. Stavební ruch beztoho zmáhá se v okolí Prahy nesmírně a elektrické dráhy tu do Liboče (Hvězdy), onde do Libně a do Vysočan, s třetí strany parní tramway na Vinohrady a do Vršovic projektovaná, ruch ten měrou nejvyšší podporují. Praha roste. Nepozná ji, kdo po 10 let ji neviděl. Praha mohutně v město veliké, sáhající od Směchova do Libně, od Nuslí až do Troje. Čítá-li dnes Praha s předměstími na 300,000 obyvatelů, nová, velká Praha bude jich míti půl milionu. Nová nádherná budovy: průmyslové museum, palác hypoteční banky, palác plodinové bursy atd., budou Praze novou ozdobou. Stačily-li druhdy k obejtní celé Prahy kolikem dvě hodiny, bude musiti chodec novou Prahu jen jedním směrem naokružiti, směrem rovným jíti celou tuto dobu.

Leč zdrželi jsme se u Prahy. Však bude nám asi dáno za pravdu, vždyť jsme jí povinni v novém ruchu věnovati pozornost. Vratme se pak opět po intermezzu tom ke sněmu.

K naléhavým potřebám země, jež takofka už na dvě sněmu bušily, patřila úprava platu českých učitelů. Jeť k neuvěření, že v Čechách učitel, člověk, který tvoří namnoze hlavní inteligenci lidovou v zemi, měl na vesnici 400 zl. ročního platu, v Praze 800 zl. Z toho měl žiti, platiti byt a veškeré potřeby, z toho měl podporovati literaturu a národní účely atd. Vidno, že nádeník, který denně zlatce vydělal, byl mu za pen. Palčivou otázku tuto snad nem lož rozluštěl, leč pochybuje. Pan prof. Kvěhala (majitel sám 15,000 zl. ročního příjmu) sdělil své návrh na novou úpravu, ale jak se mo sebou se rozumí, pán tak své postavený neměl naprosto po-

rozumění pro ubohý star učitelský. Přidal sic náhde, ale co tu přidal, ubral jinde. Komise školská zvolila referentem o plátech učitelských dr. Herolda. Tento, známý přehylností a spravedlivostí k učitelstvu, slopsil Kvěhálův návrh podstatně, ba skoro jej vůbec přeměnil. Leč zdá se, že pro Heroldovo polepšení nebudou zase velkostatkáři a Staročeši. Také by české učitelstvo zase bylo odsouzeno dál a dále strážati. Viděti bychom to neradi, ale valně naděje ve zlepšení není. . . .

Druhá otázka, jeť mocně otřásla budovou sněmu českého království jest otázka adresní.

Adresu ku králi českému, loni podanou, letos dr. Grégr Julius obnovil. Sám váš Argus odůvodňoval potřebu toho, aby se Čechové obrátili přímo ku králi. My tu potřabu toho vyctili. Proto již loni (před loni adresu Staročeši s Němci a velkostatkáři zavrhli) podal Grégr návrh adresy, který však pro krátké, sedm schůzí vyplňující zasedání nebyl vyřazen. Teprve letos dal jej ministr Lobbkové na denní pořádek. Skvělou teť dr. Jul. Grégr svůj návrh odůvodnil. V řeči své vyčítal Němcům za jejich hrabivost a panačivost, velkostatkářům za jejich nečestnost a Staročechům za jejich hříšnou polovičatost a nerozhodnost v době pro Čechy tak veledůležitě. Jeť zůstává hluboký dojem všude. Návrh byl odkázán patnáctičlenné komisi. Ale z toho nesudte na jeho prospěch. U nás odkazuje se komisi to, co se má pochovati. Návrh také padne. Němci z pochopitelných důvodů budou hlasovati proti, velkostatkáři se vyhinou výmluvou, že se jim nezdá doba k podání adresy vhodné, zvláště když ani sněm nebyl zahájen královským reskriptem, jsa pouze pokračování loňského zasedání — a Staročeši? Ti se budou hrabat jako obyčejně na obě strany a kdyby i hlasovali pod nátlakem voličů pro návrh, nepomohou mu, neboť šlechta a Němci, počtem 10, vždy s Mlado- a Staročechův přehlasují.

Punktace za to zjít. Psali jsme to posledně a pověděli jsme, co vláda chce. Nejedná se jí o souhlas pro ně, nýbrž jen o dobrozdání. Bude-li to takové, či makové, toť jí lhostejno. Komise, které byly trhač úmluvy přiděleny, však dobrozdání nedala. Mladočeši strhli k sobě Staročeši a velkostatkářům spůsobili ve vlastních jejich řadách taký zmatek, že tito ze strachu o mandáty zapomněli na slovo dané Taaffeovi a v poslední chvíli odepřeli Němcům souhlas. Co se stalo? Mladočeši, vidouce tu českou historickou šlechtu, ty potomky statečných Budovců, Dejmu, Černých, Kolovratů, pánů z Ráže atd. — vidouce je, ani ruka v ruce kráčeji se Schmeykalem a Plenerem za punktacemi, chytli pány za pačesy. Ukázali jim, že ne nadarmo chodí do říšské rady studovat kejkle pánů Taaffeovy, ale že ho dovedou také napodobiti.

Nemohouce tedy slovy ani konferencemi šlechtu získat pro českou věc, Mladočeši užili praktiky Taaffeovy a hleděli šlechtu rozložit. Agitovali mezi občanskými velkostatkáři a podařilo se jim opravdu získati přes třicet velkostatkářů, kteří co voličové ve veřejných listech ohradili se proti tomu, aby poslanci, které oni za velké statky zvolili, pracovali pro trhaní české země. Podařilo se. Velkostatkáři, uleknuvše se hlasu z vlastních řad, hlasu, který nikdy neslyšeli, hlasu, který netušili, povolili.

Komise punktacní rozešla se bez výsledku! Žádný návrh v ní ne prošel. Jest ovšem otázka, jak se vláda věci chopí. Ve skutečnosti o roztržení některých okresů soudních dobré zdání komise nedala. Ale je tu ještě sněm, který může per forma sice říci ne — a vláda, majfe dobro-

zdání, že nemá okresů dělit, vymluví se, že přý(!!) potřaba a lidové přání(!!) rozdělení si želá, a — — okresy rozdělí.

Rozluštění přinesou nejbližší dny. Z předcházejících však řádek každé nepředpokládá a soudný čtenář pozná, jak těžký úkol má dnešní české svobodomyšlné poslání, jak při všech obtížích obrátě jej koná, leč také pozná, jak nevděčný, valice nevděčný jest jeho úděl. Pracovat, za práci být kaceřován, za nejbližší úmysly na pranýř stavěn a za zpřetrhané, vlastní na úkor osmnovátky, být i vlastními bratry štvan, toť je dnes úděl českého svobodomyšlného poslance.

Ze tito podnes setrvávají přes všechno kaceřování, že přes všechno pracovní dále pracují, toť pro ně vysvětlivost nejlepší, jeť historie jednou vavřiny odložené vloží na jejich rovy. Buďte nám zdraví!

(Dokončení.)

Novinky z výstaviště.

Bude otevřena nebo nebude?

Potěšitelným jest dojista ruch, který vzbuzen byl otázkou otevření výstavy v neděli. Potěšitelným proto, že přichází na jevo, kterak mizí poněkud starý puritanismus a vřítá náhledy svobodomyšlnější. Když v roce 1876 adbyvala se světová výstava říšská, zůstávala v neděli zavřena a nepůsobilo to ani podivení, ani jaký zvláštní zjevný odpor. Svobodomyšlnější smělejší ovšem proti tomu se ozývali, ale netroufali si pokusiti si o "znesvěcení" puritánského řádu. Od té doby uplynulo pouze 17 roků a hle, jaký pokrok učiněn! Kongres sice, — demokratický kongres, — přijal usnesení, aby výstava v neděli zůstala zavřena. Však sbor fideřitů výstavní společnosti vzor tomu skoro jednohlasně uzavřel, nebráti ohledu na to usnesení kongresu a otevřiti výstavu v neděli. Ovšem, tito fideřité o své vůli nemohou to učiniti; máť do toho co mluvíti též kongresem ustanovený výbor výstavní. Věc má se takto:

Když kongres povolil a oprávnil založení spolku výstavního, ustanovil dotčeným zákonem, že vedle sboru fideřitů onoho spolku má být ustanoven kongresem též ještě jiný sbor, totiž národní komise výstavní. Dále bylo ustanoveno, že všechna pravidla a ustanovení týkající se správy výstavy, musí vzíti původ, být navržena a přijata fideřitstvem výstavního spolku, avšak podléhají schválení neb změně národní vládní komise. Proto nemůže výstavní fideřitstvo samo o sobě nechat výstavu otevřenu v neděli.

Předminulý týden, jak známo, přijalo fideřitstvo skoro jednohlasně usnesení, aby výstava v neděli byla otevřena. Aby se však nemohlo namítat, že přijata byla od vlády pomoc, avšak nevyhověno podmínkám, za jakých byla poskytnuta, totiž podmínce, aby v neděli bylo zavřeno, usnešeno, aby se poskytnutá vládou pomoc vrátila.

Toto usnesení bylo předloženo národní komisi ku schválení a tato 31 proti 27 hlasům vyslovila svůj souhlas s jednaním fideřitstva. Však tím není věc odbyta. Ku schválení úplněmu je zapotřebí většinu nadpolovičnou národní komise, která obnáší 55 členů. Však v oné schůzi bylo pouze 58 členů a z těch většina, 31 hlasovala pro schválení usnesení fideřitstva výstavy. Stojí tedy věci tak, že národní komise nezavrhla sice usnesení to, ale po-ud definitivně nebylo schváleno.

Co teť? Má se aa to, že fideřitstvo má právo jednati podle svého usnesení, pokud by národní komise nadpoloviční většinou hlasů nerozhodla proti němu. Nepochybně, že tedy učiněn bude pokus, držeti výstavu v neděli otevřenu. Však tu povstává jiná překážka. Vrchní vládní zástupce Olney, ač prý sám osobně je pro otevření nedělní, eť se povinnen zakročiti na základě

zákona přijatého kongresem a požadati soud o uzavření výstavy v neděli. Proto nemůžeme ještě říci, zda-li na jisto bude výstava otevřena nedělním návštěvníkům, anob- no.

Ač od otevření uplynul měsíc a mnoho na výstavišti od té doby vykonáno, přece ještě není v úplném pořádku. Ovšem, viděti jest tam mnoho, velmi mnoho, vše než za celý měsíc prohlédnouti si lze, ale nežli bude výstava v dokonalém pořádku, vyžká si ještě celý měsíc červen.

Krásky na výstavišti.

Na Midway Plaisance jest mezi velikými zajímavostmi též i výstava krásek všech národností. Podnikatel vybral ve všech zemích

Angličanka. Francouzka. Mořanka. Krásky na výstavišti.

evropských, ze všech národů, krásky typické, které ukazují se v jejich národním kroji. Zastoupeno jest tu 44 národů a mezi těmi prý též národ český dvěma exempláři. Ovšem, gusto je gusto; jednomu se líbí to, jinému ono; nám by se nepochybně nejlépe líbily Češky, však z krásek těch nejvíce prý vábí Angličanka Enid Scottova, Maďarka Ladizok Keihunhartova a Francouzka Gabriella Rimontova.

Ovšem, že mimo těch lze viděti na výstavě též jiné typy národních. Tak ku příkladu v Egyptském městě je 175 osob ze země faraonů a mezi těmi je 23 ženských. Též ve všech jiných odděleních různých národů setkáváme se s pokolením Eviným a snad žádný národ nebude vynáseti se škaradostí.

Školy pro Indiany.

Ve výstavě kolumbičské zastoupeno je každé plémě lidské a každý stupeň civilizace. Naši divoši, zvláště civilisované kmemy z Indiánského Territorie, jakož i kmemy jiné, zastoupeny jsou nejen osobně, nýbrž i svými pracemi.

Budova pro výstavu školství pro Indiany.

Ve zvláštní budově zřizena je ukázka toho, co činí se pro divokého syna stepi v ohledu školském a vzdělávacím vůbec. Máme škol vzdělávacích a zároveň průmyslových, v nichž rudoši učí se nejen školním zástožím, nýbrž též rozličným řemeslům a dívky práci ženské. To vše je v budově zmíněné znázorněno.

Česká skupina ve švýcarském oddělení na výstavě.

Největší atrakcí ve švýcarském oddělení výstavním jest skupina české firmy Pátek, Filip & Co., která jest vlastníci nejstaršího závodu v Ženevě a obeslala od r. 1857 každou světovou výstavu. Jest to sbírka hodin, umístěná v nejlepším místě švýcarského oddělení, z níž lze seznati historii hodinářského průmyslu. Nalezají se tam hodiny z roku 1550, majfci podobu vejce, jež jsou zhotoveny z mědi, dále kapesní hodinky z

posledních věků zloštěné, až ku vřetěním druhým hodiněk z dob nejnovějších. Mnohé z vystavených předmětů vynikají neobyčejnou krásou a cenou a již pouze tato skupina by postačila, aby tvořila sama o sobě výstavní oddělení. Mezi zvláštnostmi ve skupině té vystavenými naléza se křiž, zhotovený v roce 1660, v němž jsou hodiny, které náležely druždy Jean Jacques Rousseauovi. Dále jsou tam hodiny, zhotovené od šibřického vězně ze dřeva. I kosečka, ciferník ano i klíč ku natahování jsou zhotoveny ze dřeva. Ponez páro jest z kova. Hodiny jdou ještě dnes. Pátek měl na pařížské výstavě hodinky ve velikosti středního půl dajmu tedy menší než rakouský trník, které působily neobyčejnou senzací. Ale zde má ta samá firma ještě menší hodinky, které mají průměr o čárek dlouhý. A jiné drahocenné předměty jsou tam vystaveny, které zasluhují pozornosti. Zakladateli firmy té byli pp. Pátek & Svátek, kteří po roce 1848 v Ženevě se usadili. Byl to zejména pan Svátek, který obchod ten přivedl k rozkvětu. Poslední účastník se boji Italie o svobodu a trpěl též v žaláři ve Francii pro pikle proti Napoleonu, zanechav obchod v rukou svého společníka.

Říšský a senšký poslanec halíčský, ryt. Rozwadowski, který má na ruském území nedaleko hranic dva statky a často dojíždí do Kongresovky, byl i s rodinou z Ruska vypovězen. Přičinu zákazu toho sluší hledati v "politickém působení". Rozwadowski navštěvoval velmi často svůj statek na ruském území. Úřady ruské patrně pozorovaly tyto návštěvy, a zakázaly jak Rozwadowskému, tak jeho choti a správci statku, rodáku z Halíce, pobyt v Rusku.

General Dodds, vítěz nad Daho meji vrátil se dne 11. května z Afriky do Francie. V Marseillu mu byly uspořádány velké ovace. Celé město vzalo na sebe hlv slavnostní. Na banketu důstojníků řečnili prefekt marseillský, vyslanec Bonge a gen. Matheliu. Po řeči tohoto uvedl jeden plukovník do slávu vojny, vrátivši se s Do Idsem z Dahomeje. Tito defillovali před generálem, který každému z nich stíkl ruku za potlesku přítomných důstojníků. Na to hrána vojenskými hudebními sbory marseillaise a ruská hymna, kterou přítomní vyslechli stoje. V divadle uspořádáno bezplatné představení a státní budovy v městě byly osvětleny.

Václav Brožík, slavný historický malř, jenž doposud žil v Paříži, přijal místo profesora na pražské malřské akademie.

V Bulharsku počnna se již řešiti otázka jazyková. Koburg opatřil svůj dvorní vlak německými nápisy.

— Když trpím zácpou a nezáživností, vezmu dávku dra Augusta Koeniga Hamburských kapek a hned se nepřítomností těchto zbavím. — Peter Schaefer, Ottawa, Ills.

„KOTVOVÝ“ PAIN EXPELLER
 Jest a bude rozhodně nejlepší prostředek proti REVMATISMU,
 DNĚ, HOSTCI, CHRŮPCE, SUCHÉMU LÁMÁNÍ, ÚSTRĚLUM, BOLESTEM V ZÁDECH, BOČÍCH, KYČLÍCH, HLAVY, ZUBŮ atd.
 Žádejte především výbornou knihu „Přítel nemocných“, zveřejněnou zdarma a odporučením vř. lékařů — a pak kupte.
 ADRESA: F. AD. RICHTER & CO. 17 Warren St., NEW YORK.
 29 medailí
 a vyznamenání
 Další závody firmy v Evropě: Rudolstadt, Londýn, Vídeň, Praha, Rotterdam, Otten, Norimberk, Konstanz, Lipsko.
 Za 25 a 50c. láhev dostání lze u STANISL. BERÁNKA, roh 16. a Williams ul. Omaha a jinde.